

Sygnatura akt VIII C 76/18

\$%\$VIII/C/76/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2018 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu VIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Martyniec

Protokolant: Anna Hrydziuszko

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2018 r. we Wrocławiu na rozprawie sprawy

z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O.

przeciwko E. P.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 31 sierpnia 2017 r. wydanym pod sygn. VIII Nc 284/17 i oddala powództwo;

II. nakazuje stronie powodowej uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia) kwotę 30 zł tytułem opłaty od zarzutów, od której pozwana była zwolniona.

Sygn. akt VIII C 76/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 sierpnia 2017 roku powód (...) sp. z.o.o. z siedzibą w O. domagał się zasądzenia od pozwanej E. P. na jego rzecz kwoty 743,88 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 16 marca 2017 roku do dnia zapłaty. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w kwocie wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa podała, że do jej dyspozycji pozostaje weksel własny, z którego wynika obowiązek zapłaty przez pozwaną kwoty 743,88 zł. Powód, będąc uprawnionym z weksla, wezwał stronę pozwaną do wykupu weksla. Termin wykupu weksla minął 15 marca 2017 roku. Mimo upływu wskazanego terminu, strona pozwana nie wykupiła weksla. Żądanie odsetek oparte zostało na art. 481 k.c.

W dniu 31 sierpnia 2017 roku Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla.

Pozwana w dniu 20 września 2017 roku wniosła zarzuty od wydanego nakazu zapłaty i wniosła o oddalenie powództwa w całości z uwagi na przedawnienie roszczeń oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwana podniosła, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem, tj. po upływie okresu przedawnienia roszczenia wynikającego z umowy (...) zawartej w 2008 mroku (na rok czasu) z (...) sp. z.o.o. z siedzibą w O.. Roszczenia wekslowe wynikające z w/w umowy przeciwko wystawcy weksla przedawniają się z upływem trzech lat czyli w/w weksel został błędnie wypełniony.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. P. oraz (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w roku 2008 zawarły umowę nr (...). Na zabezpieczenie powstałej wierzytelności został wystawiony weksel własny. Termin przedawnienia roszczenia wynikającego z zawartej umowy wyniósł 3 lata.

Weksel został przez powoda wypełniony w dniu 6 marca 2017 roku, opiewa on na kwotę 743,88 zł, płatną do dnia 15 marca 2017 roku. Strona powodowa wezwała pozwaną do wykupu weksla. Pomimo upływu wskazanego terminu strona pozwana nie dokonała wykupu weksla.

Bezsporne, a ponadto:

-weksel własny, k 7.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na oddalenie w całości.

Strona powodowa wywodziła swoje roszczenie z weksla własnego wystawionego przez pozwaną. Pozwana podniosła, że weksel ten został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, gdyż roszczenie, które zabezpieczał – wynikające z umowy pożyczki nr (...) z 2008 r., było przedawnione w chwili wypełnienia weksla.

Okoliczność wskazywana przez stronę pozwaną w treści złożonych zarzutów, tj. wystawienie weksla in blanco na zabezpieczenie roszczenia wynikającego z umowy pożyczki zawartej w 2008 r., nie było w żaden sposób przez stronę powodową kwestionowane. Strona powodowa nie odniosła się do tej kwestii ani w formie pisma procesowego, ani w toku rozprawy, o terminie której pełnomocnik strony powodowej został prawidłowo powiadomiony. W tych okolicznościach faktycznych Sąd uznał zgodnie z art. 230 k.p.c., że okoliczności te zostały przez stronę powodową przyznane.

Zgodnie z art. 230 k.p.c. gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. W przepisie tym chodzi o fakty przytoczone przez jedną stronę, a wyraźnie w toku postępowania niezaprzeczone przez stronę przeciwną. Wiąże się to z obowiązkiem pozwanego wdania się w spór (art. 221 k.p.c.) i złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących okoliczności faktycznych (art. 210 § 2 k.p.c.).

Sąd zważył, że strona powodowa była reprezentowana w procesie przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata, a zatem konsekwencje nie wypowiedzenia się o faktach powoływanych przez stronę przeciwną, były mu znane. Odpis zarzutów wniesionych przez pozwaną w dniu 20 września 2017 roku został pełnomocnikowi strony powodowej doręczony, a zatem miał on wiedzę o okolicznościach na które pozwana się powołuje, tj. że weksel został wystawiony jako niepełny na zabezpieczenie roszczenia z tytułu umowy pożyczki nr (...) zawartej w 2008 r. na rok czasu. Aż do dnia zamknięcia rozprawy, co nastąpiło 9 kwietnia 2018 roku, strona powodowa nie wypowiedziała się co do tych faktów. Należy mieć na uwadze, że strony powinny wypowiadać się we właściwym czasie, czyli bez zwłoki, co do twierdzeń przeciwnika, co wynika wprost z treści. art. 217 § 2 k.p.c. Z uwagi na reprezentowanie powoda przez profesjonalnego pełnomocnika, po stronie Sądu nie aktywizował się wynikający z art. 210 § 2¹ obowiązek pouczenia strony o treści art. 230 k.p.c.

Wskazać w tym miejscu należy, iż podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia wynikającego z zawartej przez pozwaną ze stroną powodową umowy pożyczki zmierzał w istocie do wykazania, iż weksel został wypełniony niezgodnie z treścią stosunku podstawowego oraz podpisaną przez nich deklaracją wekslową (tak też SN w wyroku z dnia 1.12.2010 r., I CSK 181/10). Konsekwencją zaś powyższego było przeniesienie sporu na płaszczyznę stosunku podstawowego, czyli umowy pożyczki łączącej pozwaną ze stroną powodową.

Zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, co oznacza między innymi, że samo podpisanie weksla rodzi zobowiązanie wystawcy (a także akceptanta, indosantów i poręczycieli), bez względu na przyczynę jego wystawienia. Samo umieszczenie podpisu na wekslu stanowi wyłączną przyczynę i podstawę zobowiązania wekslowego. Istotą weksla własnego jest zaś bezwarunkowe przyrzeczenie zapłaty sumy pieniężnej potwierdzone podpisem. Źródłem zobowiązania wekslowego jest w tym przypadku umowa dochodząca do skutku przez wydanie weksla lub jego zwrócenie posiadaczowi. W przypadku dokumentu, który w chwili wręczenia nie zawiera wszystkich elementów weksla własnego - jak w przypadku weksla in blanco - umowa ta ma na celu powstanie zobowiązania wekslowego w przyszłości. Zobowiązanie powstaje zatem dopiero po uzupełnieniu dokumentu przez upoważnioną osobę o elementy niezbędne do uznania dokumentu za weksel własny. Należy podkreślić, iż czynności prawne, z których wynikają zobowiązania wekslowe, same nie określają celu gospodarczego lub społecznego tego rodzaju przysporzenia. Cel ten określa dopiero wyraźna lub dorozumiana umowa leżąca u podstaw zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, wskazująca tzw. stosunek podstawowy (kauzalny) dla tego zobowiązania. Umowę tę stanowi w szczególności deklaracja wekslowa, w której strony określają warunki, od których spełnienia uzależnione jest uzupełnienie weksla in blanco. Należy podkreślić, iż w przypadku weksla, który w chwili jego wystawienia był wekslem niepełnym, abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega istotnemu osłabieniu. Zgodnie bowiem z treścią art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U. z 1936, nr 37, poz. 282) jeżeli weksel, niepełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Uzupełnienie weksla niezgodnie z porozumieniem co do zasady pozostaje zatem bez wpływu na istnienie i ważność zobowiązania wekslowego. Prawo wekslowe dopuszcza jednak w określonych sytuacjach podniesienie przez dłużnika wekslowego stosownego zarzutu, prowadzące go do wyłączenia jego odpowiedzialności z weksla. Zarzut nieprawidłowego uzupełnienia weksla in blanco, tj. wypełnienia sprzecznego z zawartym porozumieniem jako zarzut osobisty (subiektywny) jest skuteczny tylko wobec bezpośredniego kontrahenta (strony porozumienia o uzupełnieniu), któremu osoba podpisana na wekslu in blanco weksel ten wręczyła oraz osób, które choćby w dobrej wierze, nabyły weksel z podpisem in blanco jeszcze przed jego uzupełnieniem, a także wobec osoby, która nabyła weksel wprawdzie już po uzupełnieniu od osoby, która weksel in blanco wypełniła, lecz przy nabyciu była w złej wierze lubi dopuściła się rażącego niedbalstwa. Powoduje to, że rozpoznając zarzuty od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla Sąd może uwzględnić stosunek zobowiązaniowy, w związku z którym weksel został wystawiony wówczas, gdy strona zainteresowana przeniesieniem sporu na płaszczyznę stosunku podstawowego podejmie stosowne czynności, tj. podniesie stosowne zarzuty wekslowe dotyczące stosunku zobowiązaniowego będące *causą* wystawienia weksla.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana podniosła zarzut odwołujący się do stosunku podstawowego, tj. zarzut przedawnienia roszczenia. Dla jego oceny koniecznym było odwołanie się do treści porozumienia wekslowego, które wskazywało w jaki sposób weksel miał być wypełniony oraz do treści samego stosunku podstawowego.

Z twierdzeń pozwanej, nie zaprzeczonych przez stronę powodową, wynikało, że weksel został wystawiony na zabezpieczenie roszczenia wynikającego z umowy pożyczki zawartej w 2008 r. na rok czasu. A zatem wierzyciel miał prawo wypełnić wystawiony przez pozwaną weksel na sumę odpowiadającą zadłużeniu.

Podkreślić należy, że jak wynika z prezentowanego w orzecznictwie i doktrynie poglądu, a także mając na uwadze reguły wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c.) zwrot, iż wierzyciel może „wypełnić weksel w każdym czasie” nie oznacza możliwości uzupełnienia go i skutecznego dochodzenia należności nim objętych po upływie terminu przedawnienia roszczenia, które weksel ten zabezpieczał. Innymi zatem słowy wierzyciel lub też posiadacz weksla może go skutecznie wypełnić jedynie przed upływem terminu przedawnienia roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego. Wypełnienie weksla po tym terminie będzie uznane za wypełnienie weksla niezgodnie z łączącą strony deklaracją wekslową. Dłużnik może zatem skutecznie podnieść zarzut przewidziany w art. 10 ustawy wskazując, iż wobec przedawnienia roszczenia podstawowego, zobowiązanie wekslowe nie powstało (tak SN w wyroku z dnia 1.12.2010 r., I CSK 181/10). Odmienne stanowisko prowadziłoby do nieusprawiedliwionej dodatkowej ochrony roszczeń przedawnionych i w zasadzie nieograniczonej odpowiedzialności wystawcy (poręczyciela) weksla. Wierzyciel

bowiem mógłby wypełnić weksel w dowolnie wybranym przez siebie okresie, niezależnie od treści przepisów art. 118 i nast. k.c., i przedstawić go do wykupu z zachowaniem terminu określonego w art. 70 ustawy Prawo wekslowe, tj. przed upływem trzech lat, licząc od dnia płatności weksla - w niniejszej sprawie do dnia 15 marca 2020 r. Trudno uznać, ażeby wolą stron przy podpisywaniu deklaracji wekslowej było takie właśnie rozumienie zwrotu „wypełnienia weksla w każdym czasie” (por. ponadto wyrok SN z dnia 14.02.2008 r., II CSK 522/07 i orzeczenia tam przywołane, wyrok SN z dnia 5.03.2010 r., IV CSK 382/09 i orzeczenia tam przywołane, wyrok SN z dnia 14.10.1971 r., II CR 277/71, OSPiKA 1972, z. 8, poz. 139; wyrok SN z dnia 19.11.2004 r., V CK 228/04, OSP 2005, z. 11, poz. 130; zob. również L. Bagińska, M. Czarnecki, Prawo wekslowe i czekowe, Komentarz, I. Heropolitańska, Komentarz do ustawy Prawo wekslowe, LEX).

Jak z wynika z twierdzeń pozwanej, nie zaprzeczonych przez stronę powodową, umowa została zawarta na czas oznaczony 1 roku. Sąd zważył, że gdyby nie doszło do rozwiązania tej umowy przez jej upływem – to roszczenie objęte przedmiotową umową przedawniłoby się najpóźniej w 2009 r. Zgodnie bowiem z treścią art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Termin przedawnienia roszczeń strony powodowej, jako związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wynosi 3 lata.

Strona powodowa nie wykazała, ażeby bieg terminu przedawnienia roszczenia objętego przedmiotową umową został przerwany przed datą wniesienia pozwu. Skoro zaś weksel został wypełniony dopiero w dniu 6 marca 2017 r. (data wystawienia weksla), a zatem po terminie przedawnienia roszczenia, które miał on zabezpieczać, uznać należało, w świetle powyższych rozważań, iż zobowiązanie wekslowe nie powstało, a pozwana nie jest w żaden sposób zobowiązana względem strony powodowej. Z tego też względu powództwo, jako nieusprawiedliwione co do zasady, podlegało oddaleniu w całości.

Zgodnie z przepisem art. 496 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca i postępowanie umarza.

W tym zatem stanie rzeczy, należało orzec, jak w punkcie I wyroku.

O kosztach sądowych Sąd orzekła na podstawie art. 113 ust 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c. Kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Mając na uwadze przepis art. 98 k.p.c. i wyrażoną w nim generalną zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić koszty procesu poniesione przez przeciwnika. W niniejszej sprawie stroną przegrywającą proces w całości jest powód i to na nim spoczywa ciężar zwrócenia kosztów procesu. Na koszty procesu składa się opłata od zarzutów w kwocie 30,00 zł, od wniesienia której pozwana była zwolniona.